

Xem xét trách nhiệm người đứng đầu “hợp thức hóa” lãng phí

15:47 27/11/2025

Theo đại biểu Quốc hội, dự thảo Luật quy định khá đầy đủ về trách nhiệm người đứng đầu, song chưa nêu rõ về hình thức xử lý khi người đứng đầu cố tình phê duyệt các dự án, nhiệm vụ vượt định mức, vượt tiêu chuẩn, vượt chế độ để hợp thức hóa lãng phí.

Sáng 27/11, tiếp tục chương trình Kỳ họp thứ 10, Quốc hội thảo luận ở hội trường về dự án Luật Tiết kiệm, chống lãng phí.

Các ý kiến đại biểu tán thành cao với sự cần thiết ban hành Luật Tiết kiệm, chống lãng phí nhằm khắc phục những lỗ hổng thể chế, xử lý nguồn lực phân bổ dàn trải, nâng cao trách nhiệm của người đứng đầu và thúc đẩy văn hóa tiết kiệm trong hệ thống chính trị và toàn xã hội.

Làm rõ cơ chế công khai địa chỉ lãng phí

Một nội dung được nhiều đại biểu quan tâm tại phiên thảo luận, đó là cung cấp, xử lý thông tin phát hiện lãng phí và bảo vệ người đấu tranh chống lãng phí (Điều 7).

Tại khoản 2 Điều 7 dự thảo Luật quy định trách nhiệm của người đứng đầu khi nhận được thông tin lãng phí, tuy nhiên đại biểu Nguyễn Tâm Hùng (Đoàn Thành phố Hồ Chí Minh) chỉ ra, chưa có thời hạn bắt buộc để xử lý.

Để bảo đảm trách nhiệm giải trình và ngăn chặn tình trạng trì hoãn, né tránh, đại biểu Tâm Hùng đề nghị Ban soạn thảo xem xét bổ sung nguyên tắc phải xử lý thông tin phát hiện lãng phí trong thời hạn cụ thể và công khai kết quả xử lý.

“Khi không có mốc thời gian bắt buộc tính cường chế của luật giảm mạnh, làm suy giảm niềm tin của nhân dân vào nỗ lực phòng, chống lãng phí mà chúng ta đang triển khai thực hiện khi chưa ban hành luật”, đại biểu nêu ý kiến.

Đại biểu Nguyễn Tâm Hùng (Đoàn Thành phố Hồ Chí Minh). (Ảnh: DUY LINH)

Về nội dung, hình thức công khai tiết kiệm, chống lãng phí, đại biểu cho hay, dự thảo Luật quy định công khai các nội dung về tiết kiệm, chống lãng phí nhưng chưa yêu cầu công khai dự toán thực chi, mức tiết kiệm theo từng lĩnh vực và theo từng cơ quan. Thực tế nhiều báo cáo hiện nay chỉ nêu tiết kiệm được bao nhiêu trong khi không nêu rõ nguồn gốc tiết kiệm, lĩnh vực tiết kiệm, phần tiết kiệm chủ động hay bị động. Do đó, đại biểu đề nghị Ban soạn thảo xem xét, làm rõ cơ chế công khai địa chỉ của sự lãng phí và bổ sung yêu cầu công khai dự toán thực chi phần tiết kiệm, phần vượt định mức trách nhiệm tổ chức, cá nhân có liên quan vì chỉ khi công khai đầy đủ, minh bạch, có đối tượng, có số liệu cụ thể thì mới tạo áp lực cải thiện chất lượng điều hành và tăng cường giám sát của nhân dân và cơ quan dân cử.

Theo đại biểu Tô Thị Bích Châu (Đoàn Thành phố Hồ Chí Minh), nội dung công khai về tiết kiệm, chống lãng phí quy định còn quá chung chung.

“Tôi đề nghị cần có quy định về thời hạn và hình thức công khai bắt buộc trên các cổng thông tin điện tử của cơ quan nhà nước gắn với trách nhiệm của người đứng đầu. Bên cạnh đó, việc công khai cần chuẩn hóa về biểu mẫu định kỳ và phải tiếp cận đối với người dân bảo đảm quyền giám sát của xã hội và hạn chế tình trạng công khai chỉ mang tính hình thức”, đại biểu kiến nghị.

Nữ đại biểu cũng đề nghị bổ sung quy định về cơ quan đầu mối tiếp nhận, xử lý thông tin và cơ chế ẩn danh cũng như là trách nhiệm của cơ quan Nhà nước trong việc phản hồi kết quả xử lý thông tin.

Nâng cao trách nhiệm người đứng đầu trong tiết kiệm, chống lãng phí

Về trách nhiệm của người đứng đầu quy định tại Điều 32, đại biểu Nguyễn Tâm Hùng nhận định, dự thảo Luật quy định khá đầy đủ, song chưa nêu rõ về hình thức xử lý khi người đứng đầu cố tình phê duyệt các dự án, nhiệm vụ vượt định mức, vượt tiêu chuẩn, vượt chế độ để hợp thức hóa lãng phí.

Theo đại biểu, đây là khe hở lớn nhất hiện nay vì nhiều sai phạm, lãng phí được ngụy trang dưới quyết định hành chính đúng quy trình. Do đó, đại biểu đề nghị Ban soạn thảo xem xét, bổ sung nguyên tắc mọi phê duyệt trái định mức, tiêu chuẩn, chế độ gây lãng phí đều phải xem xét trách nhiệm của người đứng đầu theo mức tăng nặng.

Đại biểu cũng đề nghị Ban soạn thảo xem xét bổ sung quy định về trách nhiệm và xử lý người đứng đầu khi không ban hành, chậm ban hành hoặc chậm triển khai chiến lược theo thời hạn Quốc hội và Chính phủ giao.

“Khâu chiến lược là nền móng của hành động, nếu chiến lược chậm thì toàn bộ việc triển khai thực hiện chính sách chậm theo. Chính vì vậy, rất cần có cơ chế để ràng buộc rõ ràng”, đại biểu nhấn mạnh.

Đại biểu Tô Thị Bích Châu (Đoàn Thành phố Hồ Chí Minh). (Ảnh: DUY LINH)

Đại biểu Tô Thị Bích Châu cũng đề xuất cần yêu cầu báo cáo về kết quả thực hiện hàng năm và quy định trách nhiệm người đứng đầu nếu chương trình không đạt mục tiêu. Ngoài ra, cần liên kết những nội dung chương trình kế hoạch tài chính ngân sách và kế hoạch đầu tư công trung hạn để tránh tách rời về mục tiêu và nguồn lực.

“Hiện nay chúng ta vẫn đôn đốc các sở, ngành, các tỉnh, thành, các địa phương giải ngân đầu tư công, tuy nhiên vẫn rất chậm, bởi vì vẫn có những quy định cụ thể trong những hồ sơ rất khó định lượng chỉ mang tính định tính, cho nên sẽ dẫn đến rất khó hoàn thành việc giải ngân, hoàn thành hồ sơ trước hạn và như vậy việc này cũng lãng phí rất lớn trong giải ngân đầu tư công”, đại biểu nêu vấn đề.

Cần thiết quy định Ngày toàn dân tiết kiệm, chống lãng phí

Phát biểu làm rõ các nội dung đại biểu quan tâm, Bộ trưởng Tài chính Nguyễn Văn Thắng nhấn mạnh: Quan điểm xuyên suốt của dự thảo Luật là chỉ quy định điều chỉnh đối với trường hợp các tổ chức, cá nhân trong khu vực Nhà nước và khu vực tư nhân trực tiếp quản lý, sử dụng các nguồn lực công bao gồm tài sản công, tài chính công, tài nguyên,... không điều chỉnh đối với việc quản lý, sử dụng các nguồn lực khác của khối tư nhân để tránh can thiệp quá sâu vào hoạt động của nhóm đối tượng này.

Bộ trưởng Tài chính Nguyễn Văn Thắng phát biểu làm rõ các nội dung đại biểu quan tâm. (Ảnh: DUY LINH)

Về Ngày toàn dân tiết kiệm, chống lãng phí, Bộ trưởng cho hay, dự thảo Luật đề xuất lựa chọn ngày 31/5 hàng năm là ngày toàn dân tiết kiệm, chống lãng phí, lấy theo ngày của bài viết "Thế nào là Kiệm" được đăng trên Báo cứu quốc ngày 31/5/1949 để lan tỏa tư tưởng của Chủ tịch Hồ Chí Minh về tiết kiệm, chống lãng phí, góp phần xây dựng văn hóa tiết kiệm trong toàn xã hội.

“Việc quy định ngày này không dẫn đến cách hiểu trong cả năm chỉ có một ngày để chúng ta làm việc này. Vì vậy, Bộ Tài chính thấy rằng việc quy định tại dự thảo Luật để phát động và duy trì thường niên Ngày toàn dân tiết kiệm,

chống lãng phí là cần thiết, góp phần đưa thực hành tiết kiệm, chống lãng phí trở thành tự giác, tự nguyện như cơm ăn, nước uống, áo mặc hằng ngày như tại bài viết "Thực hành tiết kiệm" mà đồng chí Tổng Bí thư Tô Lâm đã đề cập", Bộ trưởng nói.

Về một số nội dung các đại biểu Quốc hội quan tâm, có ý kiến về việc quy định tại dự thảo Luật chưa rõ ràng, chưa cụ thể, cần bổ sung thêm các quy định chi tiết, Bộ trưởng cho biết, số nội dung hiện nay liên quan đến thực hành tiết kiệm, chống lãng phí đang được quy định khá cụ thể tại một số luật, đặc biệt là tại Nghị định 84 của Chính phủ, vì vậy Bộ Tài chính không luật hóa các nội dung này vào dự thảo Luật để bảo đảm thực hiện đúng tinh thần là không luật hóa các nội dung thuộc phạm vi điều chỉnh của văn bản dưới luật theo Kết luận 119 của Bộ Chính trị.

Đối với một số nội dung đã được quy định rất cụ thể và thuộc phạm vi điều chỉnh của một số luật chuyên ngành, Bộ Tài chính không tổng hợp đưa vào dự thảo Luật để tránh chồng chéo và tránh không thống nhất trong hệ thống pháp luật.

Theo nhandan.vn